

Nr 198.

Av herr **Norling**, om utredning och förslag rörande kyrkors upplåtande för frikyrkliga samfunds gudstjänster och andaktsövningar.

I enlighet med det svenska kyrkoväsendets karaktär av att vara ett integrerande led i statens organsystem över huvud och i full överensstämmelse med det faktum, att det kyrkliga medborgarskapet icke kan förloaras med mindre det statliga medborgarskapet upphör samt slutligen i samklang med den svenska kyrkolagstiftningens anda är kyrkorummet, nelgedomen, templet eller vad man vill kalla detsamma att betrakta som gemensam statsborgerlig eller kommunalborgerlig egendom. Kyrkorummet är i alltjämt gällande författning tillgängligt för alla. Det är ett av det allmänna till medborgarnas förfogande ställt rum för övning av gudstjänst och andakt inom statsreligionens principiella rāmärken samt för ändamål i övrigt, som antingen ha ett inre sammanhang med kyrkoväsendet eller genom sin innebörd äro att anse såsom väl förenliga med kyrkoväsendets värdighet.

I kyrkoherdens eller hans ställföreträdares hand har författningen därför också lagt befogenheten att efter en diskretionär prövning av varje enskilt fall under ämbetsmannaansvar bestämma, huruvida och under vilka förutsättningar kyrkorummet må upplåtas för annat ändamål än de officiellt gudstjänstliga.

Allt sedan här i landet den frikyrkliga rörelsen började vinna terräng och nå organisationsmässig styrka och utveckling har denna rörelse i Sveriges bygder åt sig skapat ett mycket betydande antal gudstjänstlokaler. Bakom det som här åstadkommits ligger en beundransvärd insats, storartad enskild offervilja och hängivenhet. Många äro också de frikyrkliga gudstjänstlokaler, som fylla mycket högt ställda anspråk på skönhet, stämningsfullhet och hygien. Men om en mycket betydande del av dessa på frivillighetens väg uppförda lokaler torde gälla, att de i stället för att verka lyftande, befriande och förädlande på smak och känsla äro ägnade att nedstämna, förfula och förkrympa själen och försimpla smaken, för att nu icke tala om deras otjänlighet ur hygieniska synpunkter.

Vad vore väl vid sådant förhållande mera naturligt än att territorialförsamlingens gemensamma medborgerliga tempel stode till de olika frikyrkliga församlingarnas förfogande på samma sätt som de stå till för-

fogande för utövning av gudstjänsten enligt de av statsmakten fastställda formerna? Det torde ju kunna sägas, att de frikyrkliga gudstjänsterna ha ett mycket närmare och naturligare inre samband med det gemensamma medborgerliga kyrkorummets ändamål än åtskilligt annat, vartill detta kyrkorum understundom kan upplåtas. Det torde därför också vara befogat att säga, att ett upplåtande av kyrkorummet åt frikyrkorna för deras gudstjänster borde normalt beviljas. Något som helst hinder i gällande författningar mot ett dylikt förfarande synes ej heller föreligga. Det befanns sålunda icke vara på något sätt anmärkningsvärt, när för icke länge sedan Andra kammarens bortgångne vördade förste vice talman vigdes till griftero i en av våra skånska kyrkor enligt den romersk-katolska kyrkans ritual. Fallet ifråga synes mig vara en bekräftelse på min uppfattning, att det författningsmässigt icke föreligger något direkt hinder för kyrkorummets upplåtande för gudstjänstliga ändamål, fyllda i annan ordning än den officiella. Anses ett upplåtande möjligt, när det gäller en gudstjänstutövning i den romersk-katolska kyrkans ordning, så får det väl också anses möjligt, när det gäller gudstjänster inom den evangelisk-lutherska kristendomens principiella ram.

Det vore enligt min mening en ofantlig fördel, om alla kristna samfund förlade sin gudstjänstutövning till det för gudstjänst i statsreligionens ordning avsedda kyrkorummet. Därmed markerades detta rums karaktär av gemensam medborgerlig egendom. På skilda tider och i skiftande gestaltning finge de olika kristna samfunden utnyttja territorialförsamlingens tempel. Det bleve icke längre uti de svenska bygderna något behov av kapellbyggningar och dylikt för de särskilda frikyrkorna. Ett gemensamt tempel för alla komme till stånd.

Naturligtvis får man förutsätta, att en dylik ny praxis beträffande kyrkorummets upplåtande ledde till vissa konsekvenser beträffande kyrkobetjäntes och vederlikars avlöning. Likaså torde det bli nödvändigt att åvägabringa vissa regler och stadgar för det närmare förfaringsättet.

På grund av vad jag ovan anfört får jag därför hemställa,

att Första kammaren måtte för sin del besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida, under vilka förutsättningar och i vilken ordning kyrkobyggnaderna må stå till förfogande för frikyrkliga samfunds gudstjänster och andaktsövningar samt till riksdagen inkomma med de förslag, som utredningen må kunna föranleda.

Stockholm den 31 januari 1931.

N. S. Norling.